

ביאורים לכמה מדברי המסורה – פרשת בחוקות

כו/ז – "ורדפתם את איביכם" (חסר ו')

במסורת, בכל התורה "אויב" הוא חסר ו'. נלע"ד ע"פ זהר ח"ג דף א' ונתתם לי אות אמת, דהיינו אות ו' שהוא סימן של חיים, כי האויב עושה פעולות איבה (לעומת שונא, ששונא בלב, כדכתיב "ולא תשנא את אחיך בלבבך" (כן כתב המלבי"ם)), ולכן חסר אצלו ו' שהיא אות החיים.

הערה: כתוב "הלא משנאיך ה' אשנא... תכלית שנאה שנאתים, לאויבים היו ליי" (תהלים קלט/ כאיב) בפסוקים אלו מדובר על מינים ואפיקורסים (שבת קטז). ואע"פ שעיקר הנזק הוא בעניני מחשבה ודי בכינוי "שונאים", ולמה כתוב "לאויבים היו ליי"? אבל הגעתי עד "תכלית" ולכן נהיו לי ל"אויבים" בפועל ממש, במעשי איבה.

כו/יא – "ונתתי משכני בתוככם"

מובא במסורה קטנה כי "בתוככם" מופיע בתורה י"ב פעמים. (ופרטיהם נמצאים בקונקורדנציה) נ"ל מול י"ב שבטים, שה' שוכן בקרבם.

כו/יב – "והתהלכתי בתוככם".

מובא במסרה קטנה: ב', (והתהלכתי) באמתך. כלומר, ביטוי זה מופיע בתהלים כו.ג. כלומר, מְתִי ה' יתהלך בתוככם, כאשר אתם תקיימו להתהלך באמתו. "לא חרבה ירושלים עד שפסקו ממנה אנשי אֶמְנָה". (שבת קכ.).

כו/יז – "וְרָדוּ בְכֶם שְׂנְאֵיכֶם". (כתיב חסר ו')

(רש"י מביא מתורת כהנים: "שאיני מעמיד שונאים אלא מכם ובכם" כלומר שזה קשה ביותר) "בכם שנאיכם" גימטריא = 483 ובלו 9 אותיות הם, = 474. וכן "ערב רב" = 474.

כו/כא – "ואם תלכו עמי קרי".

במסרה קטנה ג' בענין. כלומר ביטוי זה מופיע גם כן בפסוק כ"ג "והלכתם עמי קרי" וכן בפסוק כ"ז "והלכתם עמי קרי". ורק אחר כך כתוב "והלכתי עמכם בחמת קרי" (פסוק כ"ח). נלע"ד היינו ע"פ רמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ה) שבציבור תולים להם ג' עונות ראשונים "הן כל אלה יפעל אֶל, פעמים שלש עם גברי". כן, רק אחרי ג' פעמים, אז מתחיל "חמת קרי".

כו/מב – "וזכרתי את בריתי יעקוב". (כתוב מלא ו')

עיין רש"י והוא מן "מדרש חסרות ויתרות" על בראשית כה, כו.

כו/ט – ואם בהמה אשר יקריבו ממנה קרבן לה', כל אשר יתן ממנו לה' יהיה קודש

מציין מסרה קטנה "סבירין ממנה" כלומר, שלכאורה היה עולה על הדעת לכתוב גם בסוף "ממנה" כמו בתחילת הפסוק. ונלע"ד כי עצם הקרבן היה צריך להיות שהאדם מקריב את עצמו (ע"פ רמב"ן ויקרא א/ט, שהאדם צריך לכוון "דמו תחת דמי, חלבו תחת חלבי" ושהוא עצמו היה צריך להיות מוגש על המזבח). ולכן, כתוב "ממנו" ואסור לאדם לזלזל ולא ימיר קרבנו ליותר זול, כדברי הרמב"ם בסוף הל' תמורה על יצר של קמצנות בממון.

רש"י בפרשתנו מסביר סדריות חוזרת של שבעה מיני פורענות (רש"י על פרק כו/ פסוקים יח, כ, כא, כב, כו, לא) ויש בפרשה זו מ"ט קללות (שבע פעם שבע). מספר שבע הוא מיוחד ביותר. בספרי "מסורת סייג לתורה" (עמ' 37–39) הבאתי רשימות רבות של ביטויים מקראיים החוזרים שבע פעמים. נהדיר כאן מקצתם.

- במעשה בראשית (א/א עד ב/ג) יש 7 פעמים "וירא אלהים", 35 (חמש פעם שבע) שם "אלהים", 7 "על הארץ" 21 (שלוש פעם שבע) "הארץ, בארץ, ארץ", 7 מים, 7 "עוף, יעופף", 7 "רומשת, רמש, הרומש", 7 "טוב" 14 יום, ימים.
- בסיפור המבול (ו/ח עד ט/יז) יש 7 "חיה", 7 "בשר", 7 "אלהים", 7 "חיים, להחיות, חיי", 7 "שמים", 82 (ארבע פעם שבע) "הארץ", 28 (ארבע פעם שבע) "נח", 21 (שלוש פעם שבע) "מים", 7 "שחתי".
- בענין לוחות הראשונות (שמות לא/יח עד לב/ט) יש 7 "לוחות, הלוחות", וכן עוד 7 פעמים בדברים (ו/ איה) לוחות השניות (שמות לה/ אילד) 7 פעמים כנ"ל ועוד 7 (בדברים ט/ זיז)
- "מן לחם מן השמים (שמות טז/ דלו) יש 21 (שלוש פעם 7) שם יהו"ה, 7 לחם, הלחם, 7 בני ישראל.
- אברהם ואבימלך (בראשית כא/ כבלג) יש 7 אברהם, 7 אבימלך.
- משה ועמלק (שמות יז/ ח"טז) יש 7 משה, 7 עמלק, 7 יד, ידי, ידו, ידיו.
- הלוי (במדבר ג/ מזא) יש 7 בכור, 7 בני ישראל, 7 הלויים.
- מסעות בני ישראל (במדבר ט/ טרכג) יש 7 המשכן, 7 יסעו, 7 על פי ה'.
- משא ומתן לקבורת שרה (בראשית כג) יש 7 אברהם, 7 עפרון, 7 בני חת, החתי, 7 מת, 7 פעם שם הפעל "קבר", 7 מקום הקבר, 7 שלבים במשא ומתן.

במסע של אליעזר עבד אברהם (בראשית כד) רשומים להלן מספרי הפסוקים :

- 7 להשבע (ג, ז, ח, ט, לז, מא, מא)
- 7 אלוהי: (ג, ג, ז, יב, כז, מב, מח)
- 7 לקחת אשה: (ג, ד, ז, לז, לח, מ, מח)
- 7 יצחק בני, יצחק בנך (ג, ד, ד, ה, ו, ז, ח)
- 7 גמלים: (י, יא, כב, ל, לא, לב, לב)
- 7 נחור, מלכה: (י, טו, טו, כד, כד, מז, מז)
- 7 מים: (יא, יג, יג, יז, לב, מג, מג)
- 7 חסד, אמת: (יב, יד, כז, כז, מח, מט, מט)
- 7 עין (ובהטיות): (יג, טז, כט, ל, מב, מג, מה)
- 7 לשאב (שם הפעל) (יג, יט, כ, כ, מג, מד, מה)
- 7 נערה, רבקה: (יד, טו, טז, כט, כט, ל, מה)
- 7 להשקות: (יד, יח, יט, מג, מה, מו, מו)
- 7 לרוץ: (יז, יח, כ, כ, כח, כט, מו)
- 7 האיש (אליעזר): (כא, כב, כו, כט, ל, ל, לב)
- 7 ללכת (אליעזר): (ד, י, י, לח, נא, נו, סא)
- 7 ללכת (רבקה): (ה, ח, לט, נה, נח, נח, סא)
- 7 עבד (אליעזר): (י, יז, לה, נב, נג, נט, סא)
- 7 הודאה וכיו"ב בלשונות: (ב, כו, כז, כז, מח, מח, מח, נב)
- 7 רבקה: (נא, נג, נח, נט, ס, סא, סא)
- 7 "יצחק האיש" (סב, סג, סד, סה, סו, סז, סז)

בפרשת יצחק (בראשית כ"ו) 7 פעמים "באר"
וכן בפרשת יעקב (בראשית כט) 7 פעם "באר"
ובפרשת יוסף (בראשית לו) 7 פעמים "בור"

בפרשת מסעי (במדבר לגלו) :

- יש 42 (שש פעם 7) "ויסעו, ועוד 42 "ויחנו"
- 7 ארץ, 7 ירדן, 7 נחלה, 7 נטיות של "לנחל" 7 יהו"ה, 7 בני ישראל, 7 סוג תואר ל"גבול" (והיה, ונסב, ועבר, והיה תוצאות, ויצא, וירד, ומחה) 7 פעם "ים", 14 (בי"פ 7) "גבול" (בלי "גבולותיה") 7 מטה, 7 ולמטה, 7 "עיר" והטיותיה

החומר הנ"ל נלקט מן "נתיבות אל התורה", הוצאת "ערכים"